

6. Муциньська Н. Ю. Публічно-приватне партнерство як інструмент сталого регіонального розвитку / Н. Ю. Муциньська // Коммунальное хозяйство городов : науч.-техн. сборник. – 2010. – № 94. – С. 162–167.

7. Green Paper on Public-Private Partnerships and Community Law on Public Contracts and Concessions [Electronic resource]. – COM, Brussels–2004, 327 p. – Mode off access: http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2004/com2004_0327en01.pdf

8. Кабашкин А. В. Возможности использования различных форм государственно-частного партнерства / А. В. Кабашкин // Сибирская финансовая школа: АВАЛЬ. – 2008. – № 3. – С. 62–68. С. А. Черемухин. Гос.-частное партнерство: тенденции развития / С. А. Черемухин // Вестник ТГУ – 2010. – № 1 (81) – С. 37–42.

УДК 330.14:622

Э. Я. РАССУЖДАЙ

Институт экономики промышленности НАН Украины, г. Донецк

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К ФОРМИРОВАНИЮ МЕХАНИЗМА УПРАВЛЕНИЯ КАПИТАЛИЗАЦИЕЙ УГЛЕДОБЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Розкрито концептуальні підходи щодо формування механізму управління капіталізацією вугледобувних підприємств. Проаналізовано галузеві особливості капіталізації та розкрито структурні елементи організаційно-економічного механізму управління капіталізацією. Для оптимізації структури капіталу запропоновано використовувати інтегральні показники капіталізації.

The conceptual approaches to the formation mechanism of capitalization of mining companies. Analysis of industry characteristics and capitalization exposed structural elements of the organizational and economic mechanism of capitalization. To optimize the capital structure proposed use integrated indicators capitalization.

Формирование нового хозяйственного механизма, в основу которого должно быть положено эффективное развитие субъектов хозяйствования, требует организации и управления их капитализацией. Это обусловлено тем, что капитализация выступает одним из главнейших показателей развития, показателем инвестиционной привлекательности и является объектом управления. В реальном секторе экономики вопросы управления капитализацией еще недостаточно изучены. Это связано с тем, что многие украинские предприятия убыточные и находятся на грани банкротства. Поэтому рост капитализации для таких предприятий является проблематичным, однако это не снижает актуальность исследования, а наоборот, привлекает внимание к их решению, что особенно актуально для предприятий угольной промышленности. Управление капитализацией имеет практическое значение при оценке эффективности направлений вложения капитала, выборе рациональных моделей организации производства, обосновании стратегических решений по перспективному развитию предприятия [1]. Эффективное управление капиталом предприятия невозможно без четкого понимания механизма его формирования и функционирования в разрезе отдельных угледобывающих предприятий.

Следует отметить, что большинство исследователей-экономистов сосредотачивают внимание на механизме управления финансовыми ресурсами, капиталом предприятия, но не наблюдается детальной разработки организационно-экономического механизма управления капитализацией. Так, Г.А. Крамаренко исследует общий организационно-экономический механизм управления капиталом предприятия [2], И.А. Бланк также предлагает механизм, на котором базируется управление капиталом [3]. С.В. Мишиной разработан методический подход к формированию и практическому применению организационно-экономического механизма управления финансовыми ресурсами [4] и др.

Целью статьи является выявление и анализ элементов организационно-экономического механизма управления капитализацией угледобывающих предприятий и установление структурно-логической связи между ними.

Любой процесс исследования начинается с уточнения понятийно-категорийного аппарата. Прежде всего необходимо определиться с понятием “организационно-экономического механизма”, законами и факторами, влияющими на его построение. В специальной литературе нет единого понимания этой экономической категории. А.Кульман в книге “Экономические механизмы” подробно рассматривает место этой категории в аппарате экономической науки [5]. В обобщенном виде он дает определение экономических механизмов как необходимую взаимосвязь, естественно возникающую между различными экономическими явлениями, при этом результаты производства, потребления и обмена являются объектами этих явлений. Составляющими элементами экономического механизма выступают исходные явления, завершающие явления и весь процесс, который происходит в интервале между ними.

В экономической литературе существуют и такие экономические категории, как “хозяйственный механизм”, “финансовый механизм”, но их неоднозначное понимание, затрудняет формирование, учет отраслевых особенностей, а следовательно управление процессом капитализации угледобывающих предприятий. В практической деятельности на отраслевом уровне и на уровне предприятия применимо определение организационно-экономического механизма управления капитализацией, как совокупности организационных структур и конкретных форм и методов управления, а также правовых форм, с помощью которых реализуются действующие в конкретных условиях экономические законы, процессы воспроизводства и инвестирования.

Организационно-экономический механизм управления капитализацией в угольной отрасли должен быть самонастраивающимся и саморегулирующимся. Это достигается посредством различных регуляторов – экономических, рыночных, административных, мер государственной поддержки. Организационно-экономический механизм управления капитализацией (что равнозначно развитию отрасли) представляет собой конкретное выражение взаимоотношений предприятий отрасли с производительными силами общества, которые основаны на совокупности объективных методов, рычагов и инструментов, а также соответствующих организационно-экономических форм комплексного их использования в области регулирования и стимулирования воспроизводственного процесса в угольной отрасли. Действие организационно-экономического механизма в отрасли имеет свою специфику, связанную, прежде всего, с горно-геологическими, в том числе рентообразующими факторами производства, которые формируют природный капитал.

Разработка организационно-экономического механизма управления капитализацией в угольной отрасли потребует трансформации всех параметров хозяйственной системы, т.е. изменения структуры производства, капитала и форм собственности, создание новых организационно-правовых образований, формирование экономической (инвестиционной) стратегии развития отрасли и структурных подразделений, внедрение методов стратегического планирования, введение свободных цен на уголь и мер государственной поддержки отрасли.

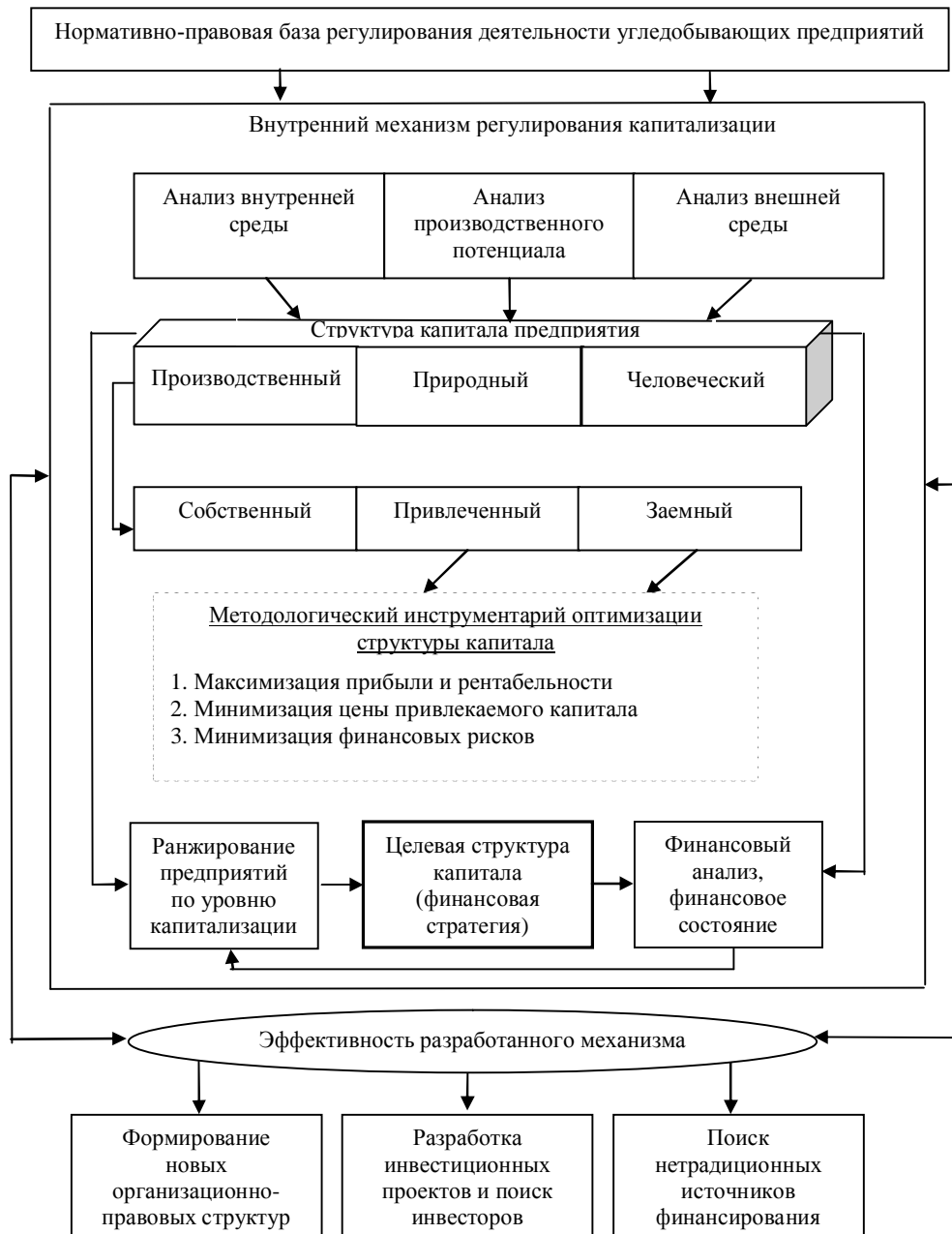

Рис. 1. Организационно-экономический механизм управления капитализацией угледобывающих предприятий

Методологические основы формирования организационно-экономического механизма управления капитализацией обусловлены следующими факторами:

- ролью угля, як стратегічного продукта, котрий являється єдиним власним енергоносієм по оцінці його запасів в недрах нашої країни;
- глобалізацією енергетичних світових ринків, які формують і диктують ціни на енергоносії, що буде впливати на імпорту енергоносієм в нашу країну;
- низькою ефективністю угодобування, що потребує формування адаптивного оточення для забезпечення реалізації цілей діяльності галузі в цілому і конкретно кожній вугільній шахті.

Загальний організаційно-економічний механізм управління капіталізацією угодобуваючих підприємств приведено на рис. 1. Однією з основних функцій управління капіталізацією, як спеціальною областю управління, є управління структурою капіталу. Крім того, на процес функціонування структури капіталу впливає велика кількість факторів як зовнішніх, так і внутрішнього оточення. До внутрішніх факторів можна віднести: фінансовий стан підприємства, визначення цільової структури капіталу; планування капіталу, фінансова стратегія підприємства; інформаційне забезпечення і др.

Необхідно підкреслити, що окремі з перерахованих факторів взаємопов'язані між собою, так фінансова стратегія передбачає формування цільової структури капіталу, фінансове планування здійснюється на основі фінансового аналізу, заплановані параметри порівнюються з фактичними і др. До зовнішніх факторів можна віднести: кон'юнктуру фінансового ринку, ціна окремих елементів капіталу; рівень інфляції; галузеві особливості структури капіталу, які також можуть бути взаємопов'язаними.

Більш детально зупинимося на окремих елементах механізму управління капіталізацією підприємства. Так, на ранжування підприємств по рівню капіталізації впливає велика кількість факторів, але в основному це стадія життєвого циклу розвитку угодобуваючого підприємства (зрілість, ріст, ліквідація). На стадії зрілості підприємство фінансує своє розвиток за рахунок власного капіталу; на стадії росту – за рахунок залученого капіталу і нетрадиційних для галузі джерел фінансування (іноземних і інших приватних інвестицій, фінансового лізингу); на стадії ліквідації – за рахунок державних коштів на реструктуризацію галузі. Галузева належність підприємства особливо впливає на структуру капіталу, так висока фондоемкість і капіталоемкість, тривалий інвестиційний цикл знижують кредитний рейтинг підприємства, а відповідно доступність до позичкового капіталу.

Складовою частиною фінансової стратегії угодобуваючого підприємства є визначення, досягнення і підтримання структури капіталу на визначеному рівні. Визначення цільової структури капіталу є перевагою власників підприємств або менеджерів вищого ланки управління. При цьому слід використовувати комплексний прогнозний інтегрований показник капіталізації підприємства, який може бути визначено економіко-математичними методами, методом експертних оцінок або методом визначення пріоритетів менеджменту підприємства. Для більш ефективного управління капіталом підприємства необхідно виділити організаційно-економічний механізм управління капіталізацією з загального механізму управління капіталом. При обґрунтуванні цільової структури капіталу запропоновано використовувати інтегральний показник капіталізації, на основі якого можна провести ранжування шахт, сформулювати стратегію розвитку і здійснити пошуки інвесторів.

Література

1. Проблеми оцінки рівня капіталізації суб'єктів господарювання / М. А. Козоріз, Т. С. Смовженко, О. М. Люткевич, Г. П. Федорова : наук. доповідь / Ін-т регіональних досліджень НАН України. – Л. : ЛБІ НБУ, 2007. – 61 с.
2. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна. – 2-ге вид. – К. : ЦУЛ, 2009. – 520 с.
3. Бланк І. А. Управління капіталом : учеб. курс / І. А. Бланк. – К. : Ельга, Ника-Центр, 2004. – 576 с.
4. Мішина С. В. Організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами на підприємстві / С. В. Мішина, О. Ю. Мішин. – Х. : ХНЕУ, 2006. – 176 с.
5. Кульман А. Економічні механізми / А. Кульман: пер. з фр. / под общ. ред. Н. И. Хрустальной. – М. : Прогресс, Универс, 1993. – 193 с.

УДК 339.137.2:553.041

Д. Є. САЛАВЕЛІС
Одеський державний економічний університет

СИСТЕМА ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянута система оцінки конкурентоспроможності інформаційного потенціалу та її удосконалення на підприємствах переробної галузі.

In this paper the system of evaluation of competitiveness of information and its potential improvement in the processing industry.